

طراحی مقدماتی سناریوهای مربوط به بی‌وفایی عاطفی و جنسی: بررسی ساختار عاملی و همسانی درونی آن

محمد رضا شعیری^{۱*}، زینب عرب‌عامری^۲، محمد علی اصغری مقدم^۳، سهیلا قمیان^۴ و زهرا صالح‌زاده^۴

۱. دانشیار گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
۲. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران.
۳. استاد گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران.
۴. دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

چکیده

مقدمه: هدف پژوهش حاضر طراحی سناریوهای مربوط به بی‌وفایی عاطفی و جنسی و تعیین ساختار عاملی و همسانی درونی آن در نمونه‌ای از دانشجویان و کارکنان ایرانی بود.

روش: ۱۰۴ نفر مرد و ۹۶ نفر زن با میانگین سنی ۱۹ تا ۳۰ با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. پرسش‌نامه محقق ساخته و سناریوها از جمله ابزارهای این تحقیق به شمار می‌آیند. برای ساخت و اعتباریابی سناریوها، نخست سناریوهای خارجی مرتبط با الگوهای تحقیق ترجمه شد. در گام دوم با مصاحبه‌ی نمونه‌های عادی و نمونه‌های مراجعه‌کننده برای طلاق، زمینه‌ها و موضوع‌های مرتبط با حسادت در فرهنگ ایرانی مشخص شد. در گام بعدی با کمک چند تن از اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی، سناریوها مورد بازبینی و ترمیم قرار گرفتند و در نهایت با اجرای آزمایشی در یک گروه مقدماتی از نمونه‌های مشابه با نمونه‌های اولیه، موضوع‌های مرتبط با حسادت، مجدداً مورد نقد و اصلاح قرار گرفتند.

نتایج: در این تحقیق ۷ سناریو به دست آمد که در هر سناریو به شکل جداگانه، حسادت عاطفی و جنسی مورد سنجش قرار گرفت و بر اساس الگوی لیکرتی از عدم آشفتگی (صفر) تا آشفتگی خیلی زیاد (هفت)، قابل پاسخ‌گویی بودند. یافته‌های تحلیل عامل اکتشافی، دو عامل حسادت جنسی و حسادت عاطفی را نشان داد و یافته‌های تحلیل عاملی تاییدی حاکی از برازندگی مناسب این مدل بود. دامنه‌ی همبستگی‌های سناریوها از ۰/۱۵ تا ۰/۷۵ متغیر بود که همگی معنادار به دست آمد و حاکی از همسانی درونی مناسب این ابزار بود.

بحث و نتیجه‌گیری: سناریوهای مربوط به بی‌وفایی عاطفی و جنسی از ساختار عاملی و همسانی درونی مناسبی برخوردار است. هر چند زمینه اولیه به کارگیری آن در نمونه‌های ایرانی فراهم شده، اما پژوهش‌های گسترده‌تر باید امکان به کارگیری دقیق‌تر آن را نمایان سازند.

کلیدواژه‌ها: حسادت جنسی، حسادت عاطفی، سناریو، فرهنگ.

*Email: shairigm@gmail.com

دوفصلنامه علمی - پژوهشی

روانشناسی بالینی و شخصیت

(دانشور رفتار)

دوره ۱۶، شماره ۲، پیاپی ۳۱
پانیز و زمستان ۱۳۹۷
صص: ۲۶۷-۲۸۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۱/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۵/۱۷

Biannual Journal of

Clinical Psychology & Personality

(Daneshvar-e-Raftar)

Vol. 16, No. 2, Serial 31

Autumn & Winter
2018-2019

pp.: 267-282

مقدمه

حسادت رمانتیک^۱، شامل بیان و تجربه‌ی مجموعه‌ای از رفتارها، هیجانات و افکار در فردی است که با حضور فردی سومی احساس می‌کند رابطه‌اش با فرد مقابل، دچار تهدید شده است [۱]. مدل نظری گوئررو و اندرسون^۲ [۲ و ۳] از این دیدگاه حمایت می‌کند که حسادت دارای مولفه‌های شناختی، هیجانی و رفتاری است. از سوی دیگر، طبق نظریه تفاوت‌های جنسیتی تکامل‌یافته در حسادت [۴]، زنان گرایش بیشتری به تجربه‌ی حسادت هیجانی دارند درحالی‌که مردان بیشتر حسادت جنسی را تجربه می‌کنند. مبتنی بر پژوهش‌ها، گاه حسادت با پیامدهای منفی بسیاری مرتبط شده است. از جمله می‌توان به نشخوار [۵]، سوءاستفاده‌ی کلامی و جسمانی [۶] و نارضایتی ارتباطی [۷] اشاره نمود. نیز برخی محققان نشان داده‌اند حسادت اثرات سوئی بر کیفیت ارتباطی دارد [۸]. با توجه به شواهد روزافزونی که حاکی از نقش حسادت در تجارب ارتباطی و گاه مشکلات ارتباطی است، ضرورت ارزیابی آن به چشم می‌خورد. بدین‌خاطر نیاز است ابزارهایی در این مورد اعتباریابی گردد تا امکان به‌کارگیری آنها فراهم گردد [۳]. در ارتباط با اندازه‌گیری تفاوت‌های فردی در آن دسته از ابعاد بی‌وفایی که حسادت را فعال می‌سازند چند جریان غالب سنجش وجود دارد. پیترزاک^۳ و همکاران [۹] اشاره می‌کنند که شواهد مرتبط با نظریه تفاوت‌های جنسیتی تکامل‌یافته در حسادت از سه منبع به دست می‌آید. نخست، روش انتخاب اجباری^۴ [۴] که آزمودنی‌ها باید از بین سناریوهای القاکننده‌ی حسادت دست به انتخاب بزنند. آزمودنی‌ها در روش‌شناسی انتخاب اجباری با یک یا چند سناریوی بی‌وفایی فرضی مواجه می‌شوند و از آن‌ها خواسته می‌شود یکی از دو گزینه‌ای را انتخاب کنند که نشان می‌دهد کدام یک از ابعاد بی‌وفایی - جنسی و هیجانی - آن‌ها را بیش‌تر آشفته می‌سازد (حسادت بیش‌تری را در آن‌ها برمی‌انگیزد). به‌طور کلی، یافته‌های به دست آمده از این ابزارها، از فرضیه‌ی تکاملی مطرح شده در تفاوت‌های فردی مربوط به حسادت حمایت می‌کند [۱۰، ۱۱، ۱۳]. دومین دسته از مطالعات، مربوط به بررسی پاسخ فیزیولوژیکی می‌شود که طی آن، متغیرهای فیزیولوژیکی هنگام تصور سناریوهای القاکننده حسادت مورد واری و قرار می‌گیرد. اکثریت قریب به اتفاق بررسی‌های انجام شده با این روش نیز بر نظریه‌ی تفاوت‌های جنسی چشمگیر در

حسادت صحه می‌گذارند [۱۴].

سومین روش، استفاده از اندازه‌گیری‌های پیوسته^۵ است که طی آن‌ها میزان آزرده‌گی آزمودنی‌ها ارزیابی می‌شود. برخی محققان همچون دستنوی^۶ و همکاران [۱۵] ادعان ساخته‌اند که ابزارهای پیوسته در مقایسه با روش انتخاب اجباری جایگزین‌های اکولوژیکی معتبرتری هستند. به زعم پژوهشگران نامبرده روش انتخاب اجباری نه تنها نمایانگر تصمیم‌گیری‌های مرتبط با زندگی واقعی نیست، بلکه تفاوت‌های جنسی مصنوعی پدید می‌آورد. به عقیده‌ی آن‌ها، افراد به ندرت در شرایطی قرار می‌گیرند که بایستی از بین دو گزینه‌ی بی‌وفایی عاطفی یا جنسی یکی را انتخاب کنند. لازم به ذکر است که یافته‌های به دست آمده از روش پیوسته در مورد تفاوت‌های جنسیتی چشمگیر در حسادت ناهمونوا است. کارپنتر^۷ [۱۶] در فراتحلیل خود ۴۲ تحقیق را که از روش پیوسته استفاده کرده بودند بررسی کرد و به این نتیجه رسید که هر دو جنس، بی‌وفایی جنسی را از بی‌وفایی هیجانی پریشان‌کننده‌تر در نظر گرفتند. البته در این فراتحلیل بررسی نشد که آیا میزان حسادت مردان در بی‌وفایی جنسی بیشتر بود یا زنان. در فراتحلیل دیگری ساگارین و همکاران [۱۷] ۴۷ نمونه‌ی مستقل را بررسی نمودند و تفاوت جنسیتی کم تا متوسطی گزارش نمودند. در پژوهش گرین و سابینی^۸ [۱۸] از آزمودنی‌ها خواسته شد تا تصور کنند که شریک عاطفی‌شان به فرد دیگری علاقمند شده است. سپس، از آن‌ها خواسته شد تا این بی‌وفایی عاطفی را تصور و میزان آزرده شدن خود را در یک مقیاس ۷ گزینه‌ای نشان بدهند (۱ نمایانگر عدم آزرده‌گی و ۷ حاکی از آزرده‌گی بسیار بود). ۵۶/۷ درصد مردان و ۷۵ درصد زنان گزینه‌ی ۷ را انتخاب نمودند. در ارتباط با بی‌وفایی جنسی ۷۲/۲ درصد مردان و ۸۵/۱ درصد زنان گزینه‌ی ۷ را انتخاب کردند. در تبیین تناقض در یافته‌ها گرین و سابینی [۱۸] ادعان ساختند که عدم تفاوت جنسیتی چشمگیر ممکن است ناشی از اثر سقف^۹ باشد [۱۹]

شایان ذکر اینکه ادلون و ساگرین^{۱۰} [۱۹] از هر دو روش انتخاب اجباری و روش پیوسته در پژوهش خود استفاده نمود و بر وجود تفاوت‌های جنسی چشمگیر مهر تایید زد. هم‌چنین بندیکسن، اوتسن‌کنایر و باس [۱۲] چهار نسخه پرسشنامه تدوین نمودند. نسخه‌ی /ف و ب

⁵ Continuous measures

⁶ DeSteno, D.

⁷ Carpenter, C. J.

⁸ Green, M. C., and Sabini, J.

⁹ Ceiling effect

¹⁰ Edlund, J. E., & Sagarin, B. J.

¹ Romantic jealousy

² Andersen, P. A.

³ Pietrzak, R. H.

⁴ forced choice

مقیاس ۵۷/۲۱ درصد از واریانس را تبیین می‌کنند. پی فیفر و وانگ^۵ [۲۶] مقیاس حسادت چندگانه^۶ را ساختند که شامل ۲۴ سوال و لیکرت ۷ تایی بود. این مقیاس دارای ۳ عامل شناختی، رفتاری و هیجانی است. گرچه در حسادت بهنجار، فرد نمرات متوسطی در هر یک از خرده مقیاس‌های این تست می‌گیرد در حالت آسیب‌شناسانه فرد در هر سه خرده مقیاس نمرات بالایی می‌گیرد. نتایج نشان داد که این مقیاس از همسانی درونی کافی برخوردار است (تمام ضرایب آلفا بالاتر از ۰/۸۲ است). هم‌چنین تست دارای روایی همگرا و واگرا می‌باشد. حسادت رفتاری و هیجانی با شادکامی همبستگی منفی داشت و حسادت شناختی همبستگی مثبت با عشق داشت و هر سه متغیر با دوست داشتن همبستگی منفی داشتند. هم‌چنین این مقیاس با مقیاس خود-گزارشی حسادت مرتبط بود.

از سوی دیگر، مطالعات بین فرهنگی نیز یافته‌های متناقضی به دست داده است. مثلاً پژوهش زنده‌برگن و بروان^۷ [۲۷] در فرهنگ هیلو نشان داد هر دو جنس، میزان مشابه حسادت را نسبت به بی‌وفایی جنسی نشان دادند. اما کارپنتر [۱۶] گزارش کرد مردها در فرهنگ امریکایی در مقایسه با نمونه‌های خارج از ایالات متحده، بی‌وفایی جنسی را پریشان‌کننده‌تر ارزیابی می‌کردند. گری^۸ و همکاران [۲۸] نیز نشان دادند مردان امریکایی در مقایسه با هم‌تایان چینی خود، بی‌وفایی جنسی را ناراحت‌کننده‌تر ارزیابی کردند.

بنابراین، با توجه به اهمیت حسادت در کیفیت روابط زوجین، یافته‌های متناقض در زمینه‌ی تفاوت‌های جنسیتی مربوط به حسادت، نقش تعیین‌کننده‌ی فرهنگ در یافته‌ها و نبود ابزار مناسب در فرهنگ ایرانی لازم است ابزاری مناسب با شرایط فرهنگی کشور، تدوین و از لحاظ ویژگی‌های روانسنجی بررسی شود. بدین ترتیب، هدف پژوهش کنونی طراحی سناریوهای مربوط به بی‌وفایی عاطفی و جنسی و بررسی ساختار عاملی و همسانی درونی آن در نمونه‌های غیربالیینی بوده است.

روش

نوع پژوهش

تحقیق حاضر پیرو الگویی از همبستگی می‌باشد.

آزمودنی

الف) جامعه آماری: جامعه آماری پژوهش حاضر، در برگیرنده کلیه زنان و مردان مجرد و متأهلی است که در

شامل پاسخ‌های انتخاب اجباری نسبت به سناریوهای حسادت بود و شامل سوالاتی در مورد تجارب بی‌وفایی پیش (فعال‌سازی) یا پس از سناریو بود. نسخه‌ی ج و د شامل پاسخ‌های پیوسته نسبت به سناریوهای حسادت بود که مانند دو نسخه‌ی قبلی دارای ترتیب مشابه سوالات برای دستکاری^۱ بود. در این بررسی از چهار سناریوی انتخاب اجباری باس و همکاران [۲۰] استفاده گردید که بیشتر مرسوم بودند. هم‌چنین از ابزارهای پیوسته‌ی متناظر برای هر سناریو استفاده شد. پاسخ‌ها نسبت به سناریوهای انتخاب اجباری به صورت صفر (آزرده شدن بیش‌تر در برابر بی‌وفایی عاطفی) و یک (آزرده شدن بیش‌تر در برابر بی‌وفایی جنسی) کدگذاری گردید. پاسخ‌های پیوسته نیز از ۱ (اصلاً) تا ۷ (بسیار ناراحت‌کننده) کدگذاری شد. در نهایت با هر دو روش بر وجود تفاوت‌های چشمگیر جنسیتی مهر تایید زده شد.

در ارتباط با ویژگی روانسنجی سناریوها بایستی اشاره نمود که در یک بررسی محرز شد همسانی درونی سناریوها قابل قبول است (آلفای کرونباخ سناریوهای حسادت جنسی ۰/۷۲ و آلفای کرونباخ سناریوهای حسادت عاطفی ۰/۸۰ به دست آمد). هم‌چنین تحلیل مولفه‌های اصلی هر نسخه یک ساختار تک عاملی نشان داد که ۴۴ درصد و ۵۱ درصد واریانس حسادت جنسی و عاطفی را تبیین می‌کرد [۲۱ و ۱۵] در بررسی دیگری مقیاس بی‌وفایی مبتنی بر سناریوهای مطرح شده در سایر مطالعات، تهیه شد و مجموعاً ۹۸ سوال آماده شد که ۳ نوع بی‌وفایی جسمی، عاطفی و اینترنتی را دربرمی‌گرفت. ضرایب آلفا بین ۰/۸۸ تا ۰/۹۵ در نوسان بود [۲۲].

البته مقیاس‌های دیگری نیز با استفاده از طیف لیکرت تهیه شده‌اند که از سناریو استفاده نکرده‌اند که در این میان می‌توان به موارد زیر اشاره نمود. پنس و ارونسون^۲ [۲۳] مقیاس حسادت عاشقانه را تدوین کردند که دارای ۵ خرده مقیاس (سطح حسادت، واکنش‌های حسادت‌آمیز، رفتارهای مقابله‌ای با حسادت، اثرات حسادت و دلایل حسادت) است. این مقیاس ۸ سوالی دارای طیف لیکرت ۷ تایی است. در بررسی ملامد^۳ [۲۴] پایایی دونیم‌آزمون ۰/۸۴ و پایایی کل آزمون ۰/۸۷ به دست آمد. مقیاس پاسخ هیجانی به بی‌وفایی جنسی^۴ دارای ۷ خرده مقیاس و ۲۷ سوال است [۲۵]. هم‌چنین ضریب آلفای ۰/۸۵ و ضریب همسانی درونی از ۰/۷۹ تا ۰/۸۹ به دست آمد. این ۷ خرده

^۵ Pfeiffer, S. M., & Wong, P. T. P.

^۶ Multidimensional Jealousy Scale (MJS)

^۷ Zandbergen, D. L.; Brown, S. G.

^۸ Geary, D. C.

^۱ Manipulation

^۲ Pines, A., & Aronson, E.

^۳ Melamed, T.

^۴ Emotional Responses to Sexual Infidelity Scale – ERSIS

جامعه و فرهنگ ما مشخص گردد. (ج) سپس متناسب با جنبه‌های صوری سناریوهای غیرایرانی، ولی با محتوای موضوع‌هایی که دغدغه ذهنی نمونه‌های مورد بررسی ایرانی بوده است، سناریوها طراحی شده‌اند. (د) در گام بعدی، این سناریوها توسط چند تن از اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی مورد بازبینی و ترمیم قرار گرفتند. (ه) سپس سناریوها در مورد یک گروه مقدماتی از نمونه‌هایی مشابه نمونه‌های اولیه برای بررسی موضوع‌های مرتبط با حسادت (بند ب)، به شکل آزمایشی به اجرا درآمد، تا فهم آنها از سناریوها و یا نوع واکنش و نظر آنها ارزیابی شود. براساس مواردی که از سوی آنها ذکر می‌شد، نقد و تصحیح سناریوها مجدداً انجام شد و در گام نهایی سناریوهایی که آماده می‌شد، دارای بی‌وفایی جنسی یا عاطفی بوده و فرد در آنها با موقعیت‌هایی از بی‌وفایی عاطفی یا جنسی مواجه می‌شود که ممکن است آنها را تجربه کرده باشد یا در حال تجربه کردن آنها باشد و یا فرض می‌کند که اگر در آن موقعیت باشد چه واکنشی خواهد داشت. بنابراین در سناریوها از افراد خواسته می‌شود که فرض کنند اگر در چنین موقعیت‌هایی قرار بگیرند، چه واکنشی در شرایط یاد شده خواهند داشت. آنها می‌باید بعد از هر سناریو به سئوالهای مرتبط با بی‌وفایی و میزان آن، پاسخ دهند و مشخص کنند که در هر مورد تا چه اندازه آنها آشفته می‌شوند. سئوالها هرکدام براساس الگوی لیکرتی از عدم آشفتنگی (صفر) تا آشفتنگی خیلی زیاد (هفت)، قابل پاسخگویی بودند و در هر سوال به شکل جداگانه، سنجش حسادت عاطفی یا جنسی مورد ارزیابی قرار می‌گرفت. پس از آماده سازی این ابزار، روی جمعیت نمونه اجرا شد و ویژگی‌های روانسنجی آن مورد بررسی قرار گرفت. سناریوهای طراحی شده به تفکیک جنسیت در پیوست ارائه شده است.

شیوه تحلیل داده‌ها

در این پژوهش، ابتدا به منظور بررسی متغیرهای تحقیق در جمعیت نمونه، از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار) استفاده شد. سپس، برای بررسی ویژگی‌های روانسنجی ابزار طراحی شده، از همبستگی پیرسون برای بررسی همبستگی درونی و هم چنین تحلیل عامل تاییدی و اکتشافی به منظور بررسی روایی سازه مورد استفاده قرار گرفت. بدین منظور از نرم افزار «اس. پی. اس. اس. ۲۱» و «لیزرل ۸» استفاده شد.

نتایج

یافته های توصیفی

شهرستان گرگان در فاصله سنی ۱۹ تا ۳۰ سال قرار داشته‌اند.

ب) نمونه پژوهش: نمونه پژوهش در این تحقیق شامل

دو گروه است:

۱) مردان و زنانی که از بین دانشجویان دانشگاه گرگان به صورت خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شده‌اند.

۲) مردان و زنان متأهلی که از بین کارکنان آموزش و پرورش که دارای مدارک تحصیلی فوق دیپلم و بالاتر بوده‌اند، به صورت خوشه‌ای انتخاب شده‌اند.

در این تحقیق تعداد دویست آزمودنی مورد بررسی قرار گرفتند که از این تعداد ۱۰۴ نفر مرد و ۹۶ نفر زن بوده‌اند. میانگین سنی آنها بین ۱۹ تا ۳۰ سال بوده است (فراوانی و درصد آزمودنی‌های شرکت کننده در این مطالعه در جدول ۱ نشان داده شده است)

جدول ۱. فراوانی و درصد مربوط به آزمودنی‌های تحقیق بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	۱۰۴	۵۲
زن	۹۶	۴۸
کل	۲۰۰	۱۰۰

نتایج مندرج در جدول ۱ نشان می‌دهد که ۴۸ درصد آزمودنی‌های مورد بررسی را زنان و ۵۲ درصد آنها را مردان تشکیل می‌دهند.

ابزارهای پژوهش

ابزارهای تحقیق به شرح ذیل می‌باشد.

۱) پرسشنامه محقق ساخته: این پرسشنامه در مورد ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌ها شامل: متغیرهای سن، جنسیت، وضعیت تأهل و مجرد و... بوده است.

۲) سناریوها: ابزار اصلی مورد استفاده در مورد حسادت سناریوهای محقق ساخته، مبتنی بر تحقیقات خارجی و سئوال‌های مرتبط با آنها، بوده است [۱، ۳، ۴، ۵، ۷، ۱۰، ۱۳، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲].

شیوه انجام پژوهش

در این پژوهش، ابتدا پرسشنامه محقق ساخته، طراحی شد و سپس روی افراد نمونه اجرا شد. برای ساخت و اعتباریابی این ابزار مراحل ذیل طی شده است: الف) نخست سناریوهای خارجی مرتبط با الگوهای تحقیق ترجمه شده است. ب) در گام دوم و با تکیه بر جهت‌گیری‌های سناریوها، به مصاحبه با نمونه‌های عادی (زن و مرد، متأهل و مجرد) و زن و مردهای مراجعه کننده به دادگاه‌ها برای طلاق، پرداخته شده تا زمینه‌ها و موضوع‌های مرتبط با حسادت در

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار سن آزمودنی‌ها

	فرد		همسر فرد	
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
زن	۲۳/۹۵	۴/۱	۲۷/۳	۴/۷
مرد	۲۴/۵	۳/۵	۲۳/۲	۳/۲
کل	۲۴/۲۵	۳/۸	۲۵/۵	۴/۶

همان گونه که در جداول ۲ تا ۴ قابل مشاهده است، بسیاری از آزمودنی‌ها تحصیلات لیسانس دارند (۶۸ درصد)، اکثر آنها کارمند هستند (۳۸/۵ درصد) و میانگین سن آنها ۲۵/۵ سال است.

همان گونه که در جدول ۵ قابل مشاهده است، بسیاری از آزمودنی‌ها، در همه‌ی سناریوهای ۱ تا ۶، بیشترین آشفتگی را در مقابل بی‌وفایی همسر چه به شکل عاطفی (گزینه الف) و چه به شکل جنسی (گزینه ب)، نشان می‌دهند (نمره ۷ از ۷ نمره).

همان گونه که در جدول ۶ قابل مشاهده است، به غیر از آیتم ۵ سناریوی هفتم، درصد بالایی از آزمودنی‌ها، گزینه ب مربوط به آیتم‌های سناریوی هفتم را انتخاب نموده‌اند، به عبارت دیگر بیشتر دغدغه‌های آزمودنی‌ها، برقراری تمایل یا علاقه‌ی جنسی فرد مورد علاقه با شخص دیگر است.

جدول ۲. فراوانی و درصد مقاطع تحصیلی آزمودنی‌ها

درصد	فراوانی	شاخص
		تحصیل
۲/۵	۵	زیر دیپلم
۲۳/۵	۴۷	دیپلم و فوق دیپلم
۶۸	۱۳۶	لیسانس
۵/۵	۱۱	فوق لیسانس و بالاتر
۰/۵	۱	نامشخص
۱۰۰	۲۰۰	کل

جدول ۳. فراوانی و درصد مشاغل آزمودنی‌ها

درصد	فراوانی	شاخص
		شغل
۴۳	۸۶	دانشجو
۳۸/۵	۷۷	کارمند
۹/۵	۱۹	آزاد
۸	۱۶	بیکار
۱	۲	نامشخص
۱۰۰	۲۰۰	کل

جدول ۵. فراوانی و درصد مربوط به انتخاب گزینه‌های سناریوهای یک تا شش

ششم	پنجم				چهارم				سوم				دوم				اول							
	الف		ب		الف		ب		الف		ب		الف		ب		الف		ب					
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی				
۲/۵	۵	۰/۵	۱	۱/۵	۳	۰/۵	۱	۲	۴	۱/۵	۳	۲	۴	۳	۶	۳	۶	۴	۸	۳/۵	۷	۹	۱۸	۰
-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۵	۱	۱/۵	۳	۱	۲	۱	۲	-	-	۴	۸	۱/۵	۳	۴	۸	۱
۱	۲	۲/۵	۵	-	-	۰/۵	۱	۱/۵	۳	۳	۶	۲/۵	۵	۳/۵	۷	۱	۲	۳/۵	۷	۰/۵	۱	۵	۱۰	۲
۱	۲	۲/۵	۵	۰/۵	۱	۲	۴	-	-	۲	۱۴	-	-	۵	۱۰	۰/۵	۱	۸	۱۶	۱	۲	۵	۱۰	۳
-	-	۳	۶	۱/۵	۳	۵	۱۰	۲/۵	۵	۶	۱۲	۰/۵	۱	۵/۵	۱۱	۱	۲	۶	۱۲	۲	۴	۶	۱۲	۴
۲/۵	۵	۱۰	۲۰	۳	۶	۱۲	۲۴	۳	۶	۱۱/۵	۲۲	۵/۵	۱۱	۱۱	۲۲	۲/۵	۵	۱۰/۵	۲۱	۲/۵	۵	۱۴	۲۸	۵
۶/۵	۱۳	۱۸/۵	۳۷	۶/۵	۱۳	۱۵	۳۰	۶	۱۲	۱۴	۲۸	۷/۵	۱۵	۱۰	۲۰	۴	۸	۱۳/۵	۲۷	۴	۸	۱۰	۲۰	۶
۸۶/۵	۱۷۳	۶۳	۱۲۶	۸۷	۱۷۴	۶۵	۱۳۰	۸۴/۵	۱۶۹	۶۰/۵	۱۲۱	۸۱	۱۶۲	۶۱	۱۲۲	۸۸	۱۷۶	۵۰/۵	۱۰۱	۸۵	۱۷۰	۴۷	۹۴	۷
۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	کل

جدول ۶. فراوانی و درصد پاسخ به گزینه‌های الف و ب شاخص‌های سناریو هفتم

نامشخص	ب		الف		نسبت سناریو	
	ب		الف			
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
-	-	۶۵	۱۳۵	۳۲/۵	۶۵	۷/۱
۰/۵	۱	۵۷/۵	۱۱۵	۴۲	۸۴	۷/۲
۰/۵	۱	۷۰/۵	۱۴۱	۲۹	۵۸	۷/۳
۰/۵	۱	۸۹	۱۷۸	۱۰/۵	۲۱	۷/۴
۰/۵	۱	۱۵/۵	۳۱	۸۴	۱۶۸	۷/۵
۰/۵	۱	۶۸/۵	۱۳۷	۳۱	۶۲	۷/۶

یافته‌های استنباطی

نتایج مندرج در جدول ۷ نشان می‌دهد که اغلب رابطه‌های بین سناریوها در نمونه‌های مورد بررسی معنادار می‌باشد. بالاترین همبستگی‌ها مربوط به رابطه میان گزینه ب سناریوی ۴ و ۵ و همچنین گزینه ب سناریوی ۵ و ۶ می‌باشد. در ادامه به نتایج مرتبط با تحلیل عامل اکتشافی مربوط به سناریوهای شش گانه پرداخته می‌شود. برای بررسی اعتبار سازه‌ی این ابزار، نتایج تحلیل عامل اکتشافی (جدول ۹) و تحلیل عامل تاییدی (جدول ۱۰) مورد بررسی قرار گرفت. هم‌چنین نتایج آزمون KMO (جدول ۸)، ۰/۸۱، به دست آمد که حاکی از کفایت حجم نمونه‌گیری می‌باشد. نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد که سناریوهای طراحی شده دو عامل را مورد سنجش قرار می‌دهد. عامل اول مربوط به حسادت عاطفی است که گزینه‌های الف سناریوها را در بر می‌گیرد و عامل دوم مربوط به حسادت جنسی است که

گزینه‌های ب سناریوها را در بر می‌گیرد. همان‌گونه که در جدول ۱۰ نشان داده شده است، شاخص‌های برازندگی مدل، حاکی از برازش مناسب مدل ارائه شده می‌باشد. به عنوان مثال، همبندی شاخص NFI، NNFI، GFI، AGFI و CFI نزدیک به عدد یک قرار دارند که حاکی از مناسب بودن مدل دو عاملی سناریوها می‌باشند. علاوه بر این، همان‌گونه که در نمودار یک قابل مشاهده است، بارهای عاملی استاندارد شده‌ی سناریوها نشان می‌دهند که گزینه اول (الف) سناریوی اول و سوم، بیشترین بار عاملی فاکتور اول (حسادت عاطفی) را به خود اختصاص داده‌اند که به ترتیب ۰/۷۱ و ۰/۷۴ می‌باشند. هم‌چنین گزینه دوم (ب) سناریوی سوم، بیشترین بار عاملی فاکتور دوم (حسادت جنسی) را نشان می‌دهد (۰/۶۷).

جدول ۷. همبستگی درونی سناریوها

		۵		۴		۳		۲		۱									
۶		۷۵,۲	۷۵,۱	۷۴,۲	۷۴,۱	۷۳,۲	۷۳,۱	۷۲,۲	۷۲,۱	۷۱,۲	۷۱,۱								
**	۰/۲۶	**	۰/۳۸	**	۰/۲۴	**	۰/۳۹	*	۰/۱۵	**	۰/۳۵	**	۰/۲۸	**	۰/۶۱	**	۰/۳۳	۱	۷۱,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۳۶		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۷۱,۲
**	۰/۴۴	**	۰/۲۹	**	۰/۵۸	**	۰/۳۰	**	۰/۳۸	**	۰/۴۲	**	۰/۱۹	**	۰/۷۱	**	۰/۲۸	۱	۷۲,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۵		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۷۲,۲
**	۰/۳۰	**	۰/۳۹	**	۰/۲۵	**	۰/۴۲	**	۰/۲۹	**	۰/۴۹	**	۰/۲۴	**	۰/۴۵	**	۰/۴۰	۱	۷۳,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۱		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۷۳,۲
**	۰/۶۵	**	۰/۳۳	**	۰/۷۵	**	۰/۳۲	**	۰/۶۷	**	۰/۴۰	**	۰/۴۹	**	۰/۲۱	**	۰/۴۰	۱	۷۳,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۲		۰/۰۰۰		۷۳,۲
۰/۰۹	**	۰/۳۱	**	۰/۲۳	**	۰/۴۶	**	۰/۲۳	**	۰/۴۲	**	۰/۵۶						۱	۷۴,۱
۰/۱۸		۰/۰۰۰		۰/۰۰۱		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰							۷۴,۲
**	۰/۳۷	**	۰/۲۵	**	۰/۵۲	**	۰/۲۴	**	۰/۵۰	**	۰/۳۷							۱	۷۵,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۱		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰								۷۵,۲
**	۰/۵۲	**	۰/۷۰	**	۰/۴۶	**	۰/۶۵	**	۰/۷۱									۱	۷۶,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰										۷۶,۲
**	۰/۷۰	**	۰/۵۳	**	۰/۷۶	**	۰/۴۵											۱	۷۷,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰												۷۷,۲
**	۰/۳۷	**	۰/۶۸	**	۰/۴۵													۱	۷۸,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰														۷۸,۲
**	۰/۷۶	**	۰/۴۷															۱	۷۹,۱
	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰																۷۹,۲
**	۰/۶۳		۱																۸۰,۱
	۰/۰۰۰																		۸۰,۲
۱																			۸۰,۳

جدول ۱۰. شاخص‌های تحلیل عامل تاییدی سناریوها

مقادیر شاخص‌ها		شاخص‌های تحلیل عامل تاییدی
۴۱۲/۳۵	X ² Df P	
۵۵		
۰/۰۰		
۰/۸۴	NFI	
۰/۸۳	NNFI	
۰/۷۴	GFI	
۰/۶۴	AGFI	
۰/۸۶	CFI	
۰/۱۸	RMSEA	
۰/۸۱	RFI	

جدول ۸. نتایج مربوط به آزمون KMO و خی دو

مقادیر	
۰/۸۱	KMO
۱/۶۷۱	خی دو
۶۶	df
۰/۰۰	سطح معناداری

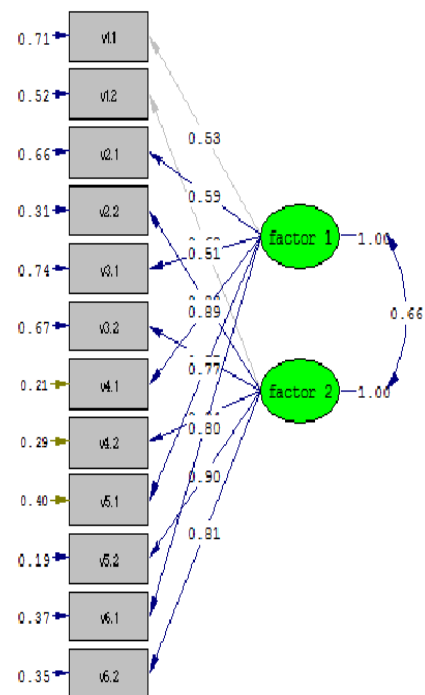
جدول ۹. نتایج تحلیل عامل اکتشافی سناریوها

آیتم‌ها	عامل‌ها	
	۱	۲
۷۱،۱	۰/۷۱	
۷۱،۲	۰/۷۱	
۷۲،۱	۰/۵۲	
۷۲،۲	۰/۷۳	
۷۳،۱	۰/۸۰	
۷۳،۲	۰/۷۶	
۷۴،۱	۰/۷۸	
۷۴،۲	۰/۸۹	
۷۵،۱	۰/۶۵	
۷۵،۲	۰/۷۸	
۷۶،۱	۰/۸۸	
۷۶،۲	۰/۷۲	

بحث و نتیجه‌گیری

در سال‌های اخیر و در پی افزایش آمار طلاق، نارضایتی و تعارض‌های زناشویی، پژوهشگران تلاش کرده‌اند که درک روشنی از علل آن به دست بیاورند. بر اساس آماری که مرکز آمار ایران منتشر کرده است، میزان طلاق‌های ثبت‌شده در کشور از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ رو به رشد بوده است و همچنان در حال افزایش است. این آمار نشان‌دهنده‌ی افزایش سالانه طلاق است که نیازمند توجه بسیاری می‌باشد [۳۳]. در این رابطه، روابط فرازناشویی یکی از بحرانی‌ترین مسائلی است که زوجین با آن مواجه می‌شوند. این روابط می‌تواند صورت‌های مختلفی داشته باشد. یک نوع روابط فرازناشویی می‌تواند صرفاً جنبه‌ی عاطفی داشته باشد، بدین‌صورت که یکی از زوجین با شخصی به غیر از همسرش یک رابطه‌ی عاطفی و صمیمانه‌ای داشته باشد. این روابط عاطفی می‌تواند به صورت در میان گذاشتن احساسات و عواطف باشد تا رفتارهایی چون عاشق‌شدن را در برگیرد [۳۴]. صورت دیگر می‌تواند این باشد که فرد با کسی به غیر از همسرش رابطه‌ی جنسی داشته باشد، رفتارهای جنسی مثل بوسیدن تا مراقبت جنسی از این مواردند [۳۵]. حسادت عاطفی و جنسی مفاهیمی مشابه با روابط فرازناشویی عاطفی و جنسی است [۳۶ و ۳۷] و بخشی از مراجعات برای طلاق را شکل داده است [۳۸]. بدین‌ترتیب، با توجه به اهمیت آن در روابط زناشویی لازم است مورد توجه، مذاقه و ارزیابی قرار گیرد.

همان‌گونه که نتایج این مطالعه نشان داد، بر اساس تحلیل عامل اکتشافی، سناریوهای طراحی‌شده مشابه با پژوهش بلو و هارتنت [۳۴]، دریگوتاس و بارتا [۳۵] و ارال^۱ [۳۹] و همچنین دیدگاه نظریه‌پردازان تکاملی [۴۰] و نظریه‌پردازان یادگیری - اجتماعی [۴۱]، از دو بعد

Chi-Square=412.35, df=55, P-value=0.00000, RMSEA=0.181

نمودار ۱. بارهای عاملی استاندارد سناریوها

^۱ Eral, B.

جهت سنجش، ارزیابی و درمان حسادت عاطفی و جنسی، به عنوان یکی از مهم‌ترین معضلات زندگی زناشویی به کارگیرند.

منابع

- Guerrero, L. K., Spitzberg, B. H., & Yoshimura, S. M. (2004). Sexual and emotional jealousy. In J. H. Harvey, A. Wenzel, & S. Sprecher (Eds.), *The handbook of sexuality in close relationships* (pp. 311-344). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Guerrero, L. K., & Andersen, P. A. (1998). Jealousy experience and expression in romantic relationships. In P. A. Andersen & L. K. Guerrero (Eds.), *Handbook of communication and emotion: Research, theory, applications, and contexts* (pp. 155-188). San Diego, CA, US: Academic Press.
- Elphinston, R. A., Feeney, J. A., Noller, P. (2011) Measuring romantic jealousy: Validation of the multidimensional jealousy scale in Australian samples. *Australian Journal of Psychology*, 63, 243-2514
- Buss, D. M., Larsen, R., Western, D., & Semmelroth, J. (1992). Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *Psychological Science*, 3, 251-255.
- Carson, C. L., & Cupach, W. R. (2000). Fueling the flames of the green-eyed monster: The role of ruminative thought in reaction to romantic jealousy. *Western Journal of Communication*, 64, 308-329.
- Barnett, O. W., Martinez, T. E., & Bluestein, B. W. (1995). Jealousy and romantic attachment in maritally violent and nonviolent men. *Journal of Interpersonal Violence*, 10, 473-486.
- Guerrero, L. K., & Eloy, S. V. (1992). Relational satisfaction and jealousy across marital types. *Communication Reports*, 5, 23-31.
- Barelds, D. P. H., & Barelds-Dijkstra, P. (2007). Relations between different types of jealousy and self and partner perceptions of relationship quality. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 14(3), 176-188.
- Pietrzak, R. H., Laird, J. D., Stevens, D. A., & Thompson, N. S. (2002). Sex differences in human jealousy: a coordinated study of forced choice, continuous rating-scale, and physiological responses on the same subjects. *Evolution and Human Behavior*, 23(2), 83-94.
- Brase, G. L., Adair, L., & Monk, K. (2014). Explaining sex differences in reactions to relationship infidelities: comparison of the roles

حسادت عاطفی و حسادت جنسی تشکیل شده است. نتایج به دست آمده از تحلیل عامل تاییدی حاکی از برازش مناسب این مدل بود.

علاوه بر این، همان‌گونه که نتایج این مطالعه نشان داد، در کل جمعیت زنان و مردان، هر دو بی‌وفایی جنسی و عاطفی، بیشترین میزان پریشانی را در آزمودنی‌ها سبب‌ساز می‌شود و این با نتایج پژوهش گرین و سابینی [۱۸] همسو است. در واقع نتایج پژوهش آنها نشان داد که در رابطه با پریشانی عاطفی، ۵۶/۷ درصد مردان و ۷۵ درصد زنان گزینه‌ی ۷ (در لیکرت ۱ تا ۷) را انتخاب می‌کنند و در رابطه با بی‌وفایی جنسی، ۷۲/۲ درصد مردان و ۸۵/۱ درصد زنان گزینه‌ی ۷ (در لیکرت ۱ تا ۷) را انتخاب می‌کنند. به عبارت دیگر می‌توان گفت با توجه به بالا بودن میزان پریشانی زنان و مردان در هر دو نوع بی‌وفایی عاطفی و جنسی، نتایج مطالعه‌ی گرین و سابینی [۱۸]، مشابه با پژوهش کنونی می‌باشد، اما با نتایج فراتحلیل کارپنتر [۱۶] مبنی بر اینکه در هر دو جنس، بی‌وفایی جنسی از بی‌وفایی عاطفی پریشان‌کننده‌تر است، ناهمسو می‌باشد. به نظر می‌رسد یکی از علل مهم به دست آمدن چنین نتایج متناقضی جلوه‌گری نقش تفاوت‌های فرهنگی در دیدگاه زنان و مردان نسبت به حسادت عاطفی و جنسی می‌باشد. همان‌گونه که نتایج این پژوهش نشان داد به نظر می‌رسد در فرهنگ ایرانی، در کل جمعیت زنان و مردان، هر دو حسادت عاطفی و جنسی آشفتگی‌های زیادی را به همراه

دارند. علاوه بر این نتایج این مطالعه، همسو با مطالعه‌ی پاروت و اسمیت [۲۱]، نشان داد که سناریوهای طراحی‌شده از همسانی درونی مناسبی برخوردارند که حاکی از ارتباط مفهومی مناسب میان سناریوها می‌باشد. یکی از محدودیت‌های مطرح‌شده، استناد نتایج شرکت‌کنندگان به تصورکردن بی‌وفایی جنسی و عاطفی یا هر دو می‌باشد، در حالی که شرکت‌کنندگان ممکن است در زندگی واقعی خود به طور متفاوتی به بی‌وفایی پاسخ دهند. مقیاس معتبری که صحت پاسخ‌ها را بررسی کند، وجود ندارد، سناریوها داستان‌گونه بوده و ممکن است در زندگی واقعی به گونه‌ی دیگری باشد [۳۹]. هم‌چنین با توجه به مقدماتی بودن بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار، عدم‌استفاده از پرسش‌نامه‌ها و ابزارهای دیگر به منظور بررسی اعتبار همگرا و واگرایی سناریوها را می‌توان محدودیت دیگر این مطالعه در نظر گرفت. امید است که با توجه به اهمیت ارزیابی حسادت عاطفی و جنسی، پژوهش‌های بعدی بتوانند سناریوهای طراحی شده را در

- 21- Parrott, W. G., & Smith, R. H. (1993). Distinguishing the experiences of envy and jealousy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64, 906–920.
- 22- Schonian, S. (2013) Perceptions and Definition of Infidelity: A Multimethod Study. University of Nevada, Las Vegas.
- 23- Pines, A., & Aronson, E. (1983). Antecedents, correlates, and consequences of sexual jealousy. *Journal of Personality*, 51, 108-136.
- 24- Melamed, T. (1991). Individual differences in romantic jealousy: The moderating effect of relationship characteristics. *European Journal of Social Psychology*, 21, 455-461.
- 25- Turliuca, M. N., & Scutaru, E. L. (2014) Construction and Validation of Emotional Responses to Sexual Infidelity Scale –ERSIS. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 159, 473 – 479.
- 26- Pfeiffer, S. M., & Wong, P. T. P. (1989). Multidimensional jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6, 181–196.
- 27- Zandbergen, D. L., & Brown, S. G. (2015) Culture and gender differences in romantic jealousy. *Personality and Individual Differences*, 72, 122–127.
- 28- Geary, D. C., Rumsey, M., Bow-Thomas, C. C., & Hoard, M. K. (1995). Sexual jealousy as a facultative trait: Evidence from the pattern of sex differences in adults from China and the United States. *Ethology and Sociobiology*, 16, 355–383.
- ۲۹- شعیری، محمد رضا؛ نایینیان، محمد رضا (۱۳۸۴). حسادت جنسی. دومین همایش خانواده و مشکلات جنسی. تهران: دانشگاه شاهد.
- 30-Schu'tzwohl, A., & Koch, S. (2004). Sex differences in jealousy: the recall of cues to sexual and emotional infidelity in personally more and less threatening context conditions. *Evolution and human behavior*, 25, 249-257.
- 31-Schu'tzwohl, A. (2006). Sex differences in jealousy: information search and cognitive preoccupation. *Personality and individual differences*, 40,285-292.
- 32-DeSteno, D. A., & Salovey, P. (1996). Evolutionary origins of sex differences in jealousy? *American Psychological Society*, 7(6), 367-372.
- ۳۳- سعیدی‌فرد، طاهره، نژادکریم، الهه، وحیدنیا، نرگس، احمدی، خدابخش. (۱۳۹۵). مقیاس شفافیت در رابطه of sex, gender, beliefs, attachment, and sociosexual orientation. *Evolutionary Psychology*, 12, 73–96.
- 11- Frederick, D. A., & Fales, M. R. (2014). Upset over sexual versus emotional infidelity among gay, lesbian, bisexual, and heterosexual adults. *Archives of Sexual Behavior*, 45(1), 175-91.
- 12- Bendixen, M., Ottesen Kennair, L. E., Buss, D. M. (2015) Jealousy: Evidence of strong sex differences using both forced choice and continuous measure paradigms. *Personality and Individual Differences*, 86, 212–216
- 13- Zengel, B., Edlund, J. E., & Sagarin, B. J. (2013). Sex differences in jealousy in response to infidelity: evaluation of demographic moderators in a national random sample. *Personality and Individual Differences*, 54, 47–51.
- 14- Baschnagel, J. S., Edlund, J. E. (2016) Affective Modification of the Startle Eyeblink Response during Sexual and Emotional Infidelity Scripts. *Evolutionary Psychological Science*, 2, 114–122.
- 15- DeSteno, D., Bartlett, M., Braverman, J., & Salovey, P. (2002). Sex difference in jealousy: Evolutionary mechanism or artifact of measurement? *Journal of Personality and Social Psychology*, 83, 1103–1116.
- 16- Carpenter, C. J. (2012). Meta-analyses of sex differences in responses to sexual versus emotional infidelity: men and women are more similar than different. *Psychology of Women Quarterly*, 36, 25–37.
- 17-Sagarin, B. J., Martin, A. L., Coutinho, S. A., Edlund, J. E., Patel, L., Skowronski, J. J., & Zengel, B. (2012). Sex differences in jealousy: a meta-analytic examination. *Evolution and Human Behavior*, 33(6), 595–614.
- 18- Green, M. C., and Sabini, J. (2004). Emotional responses to infidelity: Investigating jealousy with a national sample. Manuscript submitted for publication.
- 19- Edlund, J. E., & Sagarin, B. J. (2009). Sex differences in jealousy: misinterpretation of nonsignificant results as refusing the theory. *Personal Relationships*, 16, 67–78.
- 20- Buss, D. M., Shackelford, T. K., Kirkpatrick, L. A., Choe, J. C., Lim, H. K., Hasegawa, M., et al. (1999). Jealousy and the nature of beliefs about infidelity: tests of competing hypotheses about sex differences in the United States, Korea, and Japan. *Personal Relationships*, 6, 125–150.

- university, Fullerton for the degree master of science in psychology.
- 40- Varga, C. M., Gee, CH. B., & Munro, G. (2011) the effects of sample characteristics and experience with infidelity on romantic jealousy, sex roles, 65, 854-866.
- 41- Sirkin, T. (2007). Sexual infidelity: A literature review. A thesis submitted in partial fulfillment of the degree master of arts in psychology.
- زناشویی. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران. دوره ۲۲، شماره ۳، صفحه ۲۴۰-۲۵۱.
- 34- Blow, A. J., & Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships ii: A substantive review. *Journal of marital and family therapy*, 31(2), 217-233.
- 35- Drigotas, S. M., & Barta, W. (2001). The cheating heart: Scientific explorations of infidelity. *Current directions in psychological science*, 10(5), 177-180.
- 36- Weinsin, J. L., & Wade, T. J. (2011). Jealousy induction methods, sex, and the big-5 personality dimensions. *Scientific research*, 2(5), 517-521.
- 37- Tagler, M. J., & Gentry, R. H. (2011). Gender, jealousy, and attachment: A (more) thorough examination across measures and samples, *Journal of Research in Personality*, 45, 697-701.
- 38- Egan, E., & Anguse, S. (2004). Is social dominance a sex-specific strategy for infidelity? *Personality and individual differences*, 36, 575-586.
- 39- Eral, B. (1998). Gender differences in jealousy: sexual versus emotional infidelity. A thesis presented to the faculty of California state

پیوست ۱ - سناریوهای مربوط به مردان

وضعیت (۱):

فرض کنید در یک مهمانی که برخی از اقوام نیز دعوت شده‌اند، خانواده شما و خانواده همسران حضور دارند، شما مشاهده می‌کنید که همسران با پسر عموی شما در حال صحبت با یکدیگر در گوشه‌ای هستند. اکنون بگویید هر کدام از موارد زیر تا چه حدی شما را آشفته و نگران می‌کند.

الف) تصور اینکه همسران به پسر عموی شما، وابستگی عاطفی دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

هرگز آشفته و نگران نمی‌شوم خیلی زیاد آشفته و نگران می‌شوم

ب) تصور اینکه همسران به پسر عموی شما، نوعی علاقه جنسی دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۲):

تصور کنید که همسران در محل کارش دارای همکاری از جنس مخالف است و گاه در منزل، از او با شما صحبت می‌کند. یک بار که به محل کار همسران می‌روید متوجه می‌شوید که همسران کنار میز همکاری ایستاده و با او صحبت می‌کند. اکنون بگویید که هر کدام از موارد زیر تا چه حد شما را آشفته و نگران می‌کند.

الف-۱) تصور اینکه همسران از لحاظ عاطفی به همکاری، وابسته شده است.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

الف-۲) تصور اینکه همسران نوعی علاقه جنسی به همکاری دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۳):

تصور کنید که قبل از ازدواج در حال برقراری نوعی رابطه عاطفی و عاشقانه با فردی از جنس مخالف بوده‌اید. اکنون تصور کنید موقعیت‌های زیر تا چه حد شما را آشفته و نگران می‌کند.

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، به فرد دیگری علاقه‌مند است و به وی وابستگی عاطفی دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، به فرد دیگری نوعی علاقه جنسی دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۴):

فرض کنید که همسران در طی مدتی که او را می‌شناسید، لباس‌های معمولی می‌پوشیده است. اما اخیراً متوجه شده‌اید که وی به ظاهر و لباس خود خیلی توجه می‌کند، به ویژه وقتی که به جایی رفته و یا از منزل بیرون می‌رود. اکنون بگویید هر کدام از موقعیت‌های زیر تا چه حد شما را آشفته و نگران می‌کند.

الف) تصور اینکه همسران، به فرد دیگری علاقه‌مند شده است و به همین خاطر به سرو وضعش توجه می‌کند.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

ب) تصور اینکه همسر تان، نوعی علاقه جنسی به فرد دیگری دارد و به همین خاطر به سرو وضعش توجه می‌کند.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۵):

تصور کنید که چند سال است ازدواج کرده‌اید، در طول این مدت روابط شما با همسر تان معمولی بوده است. اما مدتی است متوجه شده‌اید که همسر تان بهانه‌گیر شده است، دیرتر به خانه می‌آید و می‌گوید منزل دوستانش بوده است، همچنین بر سر کوچکترین مسأله دعوا راه می‌اندازد، اخیراً نیز به طور تصادفی دیده‌اید که با فردی از جنس مخالف صحبت می‌کند که او را نمی‌شناسید. اکنون بگویید کدامیک از وضعیت‌های زیر شما را بیشتر آشفته می‌کند.

الف) تصور اینکه همسر تان به فرد دیگری علاقه‌مند شده است.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

ب) تصور اینکه همسر تان به فرد دیگری نوعی علاقه جنسی پیدا کرده است.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۶):

تصور کنید همسر تان، در شهر دیگری مشغول تحصیل است و اواخر هفته به نزد شما می‌آید. اخیراً احساس کرده‌اید که وی کمتر مایل به رفت و آمد است و بیشتر تمایل دارد در شهر دیگر بماند و بهانه می‌کند که کارهایش زیاد است و تماس‌های تلفنی‌اش نیز کمتر شده است. حتی زمانی هم که به خانه می‌آید ارتباط‌های تلفنی مشکوکی دارد. اکنون بگویید کدام یک از وضعیت‌های زیر شما را بیشتر آشفته و نگران می‌کند.

الف) تصور اینکه همسر تان به فرد دیگری علاقه‌مند شده است.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

ب) تصور اینکه همسر تان به فرد دیگری نوعی علاقه جنسی پیدا کرده است.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۷):

فرض کنید قبل از ازدواج در حال تجربه یک رابطه عاشقانه بوده‌اید یا دوست داشتید با فردی چنین رابطه‌ای داشته باشید. اینک بگویید کدام یک از موارد زیر در مورد آن شخص بیشتر شما را نگران می‌کند.

(۱)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه تان، به فرد دیگری علاقه دارد.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه تان، به داشتن نوعی رابطه جنسی با فرد دیگری تمایل دارد.

(۲)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه تان، عاشق فرد دیگری شده است.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه تان، تلاش می‌کند با فرد دیگری رابطه جنسی برقرار کند.

(۳)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه تان، فقط نوعی رابطه عاطفی با فرد دیگری دارد.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه تان، فقط علاقه دارد با فرد دیگر رابطه جنسی داشته باشد.

(۴)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان در عین اینکه رابطه عاطفی با دیگری دارد، هیچ نوع رابطه جنسی با وی ندارد.
 ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، در عین اینکه رابطه عاطفی با دیگری دارد علاقه‌مند به رابطه جنسی با وی نیز می‌باشد.

(۵)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، در عین اینکه هیچ نوع وابستگی عاطفی به فرد دیگر ندارد، فقط با او رابطه جنسی دارد.
 ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان در عین اینکه هیچ نوع وابستگی عاطفی به فرد دیگر ندارد، فقط یک بار با او رابطه جنسی داشته، و دیگر همدیگر را نمی‌بینند.

(۶)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، به فرد دیگر، فقط از لحاظ عاطفی وابسته است.
 ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، با فرد دیگر فقط نوعی رابطه جنسی دارد.

پیوست ۲ - سناریوهای مربوط به زنان

وضعیت (۱):

فرض کنید در یک مهمانی که برخی از اقوام نیز دعوت شده‌اند، خانواده شما و خانواده همسران حضور دارند، شما مشاهده می‌کنید که همسران با دختر عموی شما در حال صحبت با یکدیگر در گوشه‌ای هستند. اکنون بگویید هرکدام از موارد زیر تا چه حدی شما را آشفته و نگران می‌کند.

الف) تصور اینکه همسران به دختر عموی شما وابستگی عاطفی دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

هرگز آشفته و نگران نمی‌شوم خیلی زیاد آشفته و نگران می‌شوم

ب) تصور اینکه همسران به دختر عموی شما، نوعی علاقه جنسی دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۲):

تصور کنید که همسران در محل کارش دارای همکاری از جنس مخالف است و گاه در منزل، از او با شما صحبت می‌کند. یک بار که به محل کار همسران می‌روید متوجه می‌شوید که همسران کنار میز همکاری ایستاده و با او صحبت می‌کند. اکنون بگویید که هر کدام از موارد زیر تا چه حد شما را آشفته و نگران می‌کند.

الف-۱) تصور اینکه همسران از لحاظ عاطفی به همکاری، وابسته شده است.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

الف-۲) تصور اینکه همسران نوعی علاقه جنسی به همکاری دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۳):

تصور کنید که قبل از ازدواج در حال برقراری نوعی رابطه عاطفی و عاشقانه با فردی از جنس مخالف بوده‌اید. اکنون تصور کنید موقعیت‌های زیر تا چه حد شما را آشفته و نگران می‌کند.

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، به فرد دیگری علاقه‌مند است و به وی وابستگی عاطفی دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، به فرد دیگری نوعی علاقه جنسی دارد.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۴):

فرض کنید که همسران در طی مدتی که او را می‌شناسید، لباس‌های معمولی می‌پوشیده است. اما اخیراً متوجه شده‌اید که وی به ظاهر و لباس خود خیلی توجه می‌کند، به ویژه وقتی که به جایی رفته و یا از منزل بیرون می‌رود. اکنون بگویید هر کدام از موقعیت‌های زیر تا چه حد شما را آشفته و نگران می‌کند.

الف) تصور اینکه همسران، به فرد دیگری علاقه‌مند شده است و به همین خاطر به سرو وضعش توجه می‌کند.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

ب) تصور اینکه همسران، نوعی علاقه جنسی به فرد دیگری دارد و به همین خاطر به سرو وضعش توجه می‌کند.

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۵):

تصور کنید که چند سال است ازدواج کرده‌اید، در طول این مدت روابط شما با همسران معمولی بوده است. اما مدتی است متوجه شده‌اید که همسران بهانه‌گیر شده است، دیرتر به خانه می‌آید و می‌گوید منزل دوستانش بوده است، همچنین بر سر کوچکترین مسأله دعوا راه می‌اندازد، اخیراً نیز به طور تصادفی دیده‌اید که با فردی از جنس مخالف صحبت می‌کند که او را نمی‌شناسید. اکنون بگویید کدامیک از وضعیت‌های زیر شما را بیشتر آشفته می‌کند.

الف) تصور اینکه همسران به فرد دیگری علاقه‌مند شده است.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

ب) تصور اینکه همسران به فرد دیگری نوعی علاقه جنسی پیدا کرده است.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۶):

تصور کنید همسران، در شهر دیگری مشغول تحصیل است و اواخر هفته به نزد شما می‌آید. اخیراً احساس کرده‌اید که وی کمتر مایل به رفت و آمد است و بیشتر تمایل دارد در شهر دیگر بماند و بهانه می‌کند که کارهایش زیاد است و تماس‌های تلفنی‌اش نیز کمتر شده است. حتی زمانی هم که به خانه می‌آید ارتباط‌های تلفنی مشکوکی دارد. اکنون بگویید کدام یک از وضعیت‌های زیر شما را بیشتر آشفته و نگران می‌کند.

الف) تصور اینکه همسران به فرد دیگری علاقه‌مند شده است.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

ب) تصور اینکه همسران به فرد دیگری نوعی علاقه جنسی پیدا کرده است.

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
---	---	---	---	---	---	---	---

وضعیت (۷):

فرض کنید قبل از ازدواج در حال تجربه یک رابطه عاشقانه بوده‌اید یا دوست داشتید با فردی چنین رابطه‌ای داشته باشید. اینک بگویید کدام یک از موارد زیر در مورد آن شخص بیشتر شما را نگران می‌کند.

(۱)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، به فرد دیگری علاقه دارد.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، به داشتن نوعی رابطه جنسی با فرد دیگری تمایل دارد.

(۲)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، عاشق فرد دیگری شده است.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، تلاش می‌کند با فرد دیگری رابطه جنسی برقرار کند.

(۳)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، فقط نوعی رابطه عاطفی با فرد دیگری دارد.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، فقط علاقه دارد با فرد دیگر رابطه جنسی داشته باشد.

(۴)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان در عین اینکه رابطه عاطفی با دیگری دارد، هیچ نوع رابطه جنسی با وی ندارد.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، در عین اینکه رابطه عاطفی با دیگری دارد علاقه‌مند به رابطه جنسی با وی نیز

می‌باشد.

(۵)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، در عین اینکه هیچ نوع وابستگی عاطفی به فرد دیگر ندارد، فقط با او رابطه جنسی دارد.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان در عین اینکه هیچ نوع وابستگی عاطفی به فرد دیگر ندارد، فقط یک بار با او رابطه جنسی داشته، و دیگر همدیگر را نمی‌بینند.

(۶)

الف) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، به فرد دیگر، فقط از لحاظ عاطفی وابسته است.

ب) تصور اینکه فرد مورد علاقه‌تان، با فرد دیگر فقط نوعی رابطه جنسی دارد.